

فلاح و فوز

انسان موجودی هدفمند است و در درون خود کشش و میلی را به سوی آن چه که ندارد ولی می تواند به آن دست یابد، احساس می کند. اما سخن بر آن است که دست یابی به چه اهدافی موجب آرامش و رضایت درونی ما می شود و با فطرت و آفرینش ما تناسب و سازگاری دارد. انسانی که این اهداف را بشناسد و در راه دست یابی به آن ها تلاش کند، در راه فلاح و رستگاری قدم گذاشته و خود را در آستانه ی کامیابی و فوز الهی قرار داده است.

شناخت واژه

أَفْلَحَ الرَّجُلُ: پیروز شد و غلبه یافت، به آن چه می خواست رسید، رستگاری و نجات یافت، از مشکلات گذشت و به نجات و آسایش رسید.

فَارَ يَفُوزُ فَوْزًا: کامیاب شد؛ فوز نجات از هلاکت و رسیدن به محبوب است.

کاربرد در قرآن

برای آشنایی بیش تر با کاربردهای مختلف این دو ریشه در قرآن، جدول زیر را کامل کنید.

معنای واژه	مشخصات صرفی واژه	عبارت قرآنی	واژه	تَبَع
		وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا كَهْف ۲۰	لَنْ تُفْلِحُوا	۱
		وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ يونس ۷۷	لَا يُفْلِحُ	۲
		فَعَسَى أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ قَصص ۶۷	مُفْلِحِينَ	۳
		يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ نساء ۷۳ فَوْزًا عَظِيمًا	أَفُوزَ	۴
	اسم مکان	إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا نبا ۳۱	مَفَازَ	۵

قرائت و ترجمه

۱- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى

وَ ذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى

اعلیٰ ۱۴ و ۱۵

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً^۱

وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

آل عمران ۱۳۰

۳- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ ابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

وَ جَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

مانده ۳۵

۴- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَ اسْجُدُوا

وَ اعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَ افْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

حج ۷۷

۱- أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً = چند برابر

۵- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ^۱
 رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ
 فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

مانده ۹۰

۶- وَ لَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
 وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

آل عمران ۱۰۴

۷- إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ
 إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ
 أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
 وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
 وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ^۲
 فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

نور ۵۱ و ۵۲

۱- وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ = و قمار و بت‌ها و تیرهای قرعه (که به‌عنوان قمار استفاده می‌شده است)
 ۲- دو فعل «يَخْشَى» و «يَتَّقَى» در اصل «يَخْشَى» و «يَتَّقَى» بوده است که به‌دلیل عطف
 به فعل شرط، مجزوم شده‌اند، از این رو، حرف آخر (حرف علیه) آن‌ها حذف شده است.

۸- فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ
وَمَنْ يَوْقِ^۱ شُحَّ نَفْسِهِ، فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

تغابن ۱۶

۹- لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

حشر ۲۰

۱۰- أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَأَخْوَفُ عَلَيْهِمْ

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

يونس ۶۲ تا ۶۴

۱- يوق: نگه داشته شود از

تمرینات

تمرین اول — با توجه به مفهوم دو آیه ی ۶۴ و ۶۹ سوره ی طه توضیح دهید که «فلاح» به چه معناست؟

تمرین دوم — با توجه به مفهوم آیه ی ۱۸۵ سوره ی آل عمران بیان کنید که «فَوْز» به چه معناست؟

تمرین سوم — با مراجعه به آیات ۸ و ۹ سوره ی اعراف و ۹ و ۱۰ سوره ی شمس تحقیق کنید چه واژه هایی در برابر مشتقات «فلاح» به کار رفته است؟ آن ها را استخراج و معنای هر یک را با معنای فلاح مقایسه کنید.

تمرین چهارم — با مراجعه به معجم و مقایسه ی آیات ذیل ریشه ی «فلاح» با آیات ذیل ریشه ی «فَوْز» توضیح دهید چه رابطه ای میان «فلاح» و «فَوْز» وجود دارد؟

پیشنهاد — آیه ی ۲۲ سوره ی مجادله «حزب الله» را رستگار معرفی می کند. با دقت در این آیه ی شریفه ویژگی های حزب الله را برشمارید.

حکمت

حضرت امیر المؤمنین علی علیہ السلام :

أَطِعِ الْعِلْمَ
وَاعْصِ الْجَهْلَ
تُفْلِحَ

۱- اطاعت و بیروی کن

۲- عصیان و نافرمانی کن